

Hrad Karlštejn - klenot české země se otvírá po obnově

21.4.2023 - Blanka Černá, Tomáš Pospíšil | Ministerstvo kultury ČR

Novinkou je moderní kryté návštěvnické centrum včetně hygienického zázemí. Projekt Hrad Karlštejn - klenot české země za celkem 164 milionů korun, podpořený také z prostředků Evropské unie v rámci Integrovaného regionálního operačního programu, dnes Národní památkový ústav slavnostně zakončil za přítomnosti ministra kultury Martina Baxy, ministra financí Zbyňka Stanjury a ministra pro místní rozvoj Ivana Bartoše.

„Hrad Karlštejn má zcela výjimečné postavení mezi českými památkami a bezpochyby si zaslouží potřebnou obnovu. Vítám, že se Národní památkový ústav rozhodl zlepšit podmínky pro jeho návštěvníky,“ uvedl ministr kultury Martin Baxa a dodal: „Jsem si jist, že lidé ocení, že si budou moci prohlédnout doposud jejich oku skryté nádherné gotické sklepy. A nové návštěvnické centrum jim poskytne větší komfort.“

„Největší přidanou hodnotou obnovy je pro návštěvníky této ikonické památky nově vybudované moderní, kryté návštěvnické centrum, které hradu chybělo. Díky výzkumu a systémové dokumentaci odborných památkářů se podařilo obnovit zasypané gotické suterénní prostory, vybudovat v nich nové expozice a propojit je s návštěvnickým centrem a novým sociálním zázemím,“ popisuje generální ředitelka Národního památkového ústavu Naďa Goryczková.

Nové návštěvnické centrum vzniklo z dřívější obřadní síně a reprezentačních prostor hradu. Na přelomu 14. a 15. století byly tyto prostory zřejmě součástí bytu purkrabího. Široké veřejnosti se naplno otevrou 25. dubna. Vedle pokladen zde bude prodejna suvenýrů a drobného občerstvení s jižní terasou. Spolu se zázemím pro návštěvníky vzniklo v jižním parkánu nové sociální zázemí a byly zde také obnoveny užitkové zahrady.

Původní sociální zařízení v suterénu Císařského paláce bylo zrušeno a díky odborné památkové péči, průzkumům a novým zjištěním se podařilo palác rehabilitovat a vrátit mu původní hodnotu a podobu. Byly odstraněny negativní stavební zásahy ze 70. let minulého století, včetně obnovení zazděných oken či odstranění nevhodného stropu z prefabrikovaných panelů a jeho nahrazení novým dřevěným stropem. V suterénu vznikl nový víceúčelový sál, který v současnosti představuje dochované historické tesařské prvky.

Během obnovy památkáři objevili také dvě původní schodiště. Jedno z nich v minulosti vedlo z nádvoří do gotických sklepů, které původně sloužily jako sklepy na potraviny a víno. Právě tyto prostory se podařilo po více než 100 letech znovu zpřístupnit.

Nově je zde projekční sál a vedle něj prostor expozice vinařství. Ta představí historické sudy na víno či lis vyrobený na konci 19. století, ale také špuntovačku nebo koštovačku. Vinařství má na Karlštejně takřka 700letou tradici a dodnes se zde réva pěstuje a vyrábí se víno. Další expozice představí stavební historii Karlštejna v krátkém filmu, ve kterém sám hrad vypráví svůj příběh.

Projekt *Hrad Karlštejn - klenot české země* byl financován z prostředků Evropské unie v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), ze státního rozpočtu prostřednictvím dotačních titulů Ministerstva kultury a z vlastních zdrojů Národního památkového ústavu. Celkové náklady na obnovu dosáhly celkem 164,7 mil. Kč, z toho 147,6 mil. Kč se vydalo za stavební práce a

2,6 mil. Kč na nové expozice. Autorem projektu byl Projektový ateliér pro architekturu a pozemní stavby, s. r. o., památkovým garantem Ing. arch. Zdeněk Chudárek. Zhotovitelem stavebních prací byla AVERS, s. r. o.

Hrad Karlštejn spravovaný Národním památkový ústavem je od roku 1962 národní kulturní památkou. Mezi českými památkami zaujímá zcela výjimečné postavení. Byl vybudován českým králem a římským císařem **Karlem IV.** kolem roku 1348. V minulosti zde byly uloženy korunovační klenoty a hrad patřil mezi nejvýznamnější místa tehdejší Evropy.

Po roce 1480 prošel stavebními úpravami v pozdně gotickém slohu a následně v poslední čtvrtině 16. století renesanční přestavbou. Dnešní vzhled hrad získal při poslední významné přestavbě z konce 19. století, vedené architektem Josefem Mockerem. V polovině 80. let 20. století byla opravou střešní krytiny a fasád Velké věže zahájena generální obnova hradu. Práce pokračovaly do počátku 90. let obnovou krytiny dalších střech. V letech 1997 až 2001 pak byla provedena sanace dřevěných stropních konstrukcí Císařského paláce a obou věží. Za restaurování 129 deskových obrazů Mistra Theodorika získal v roce 2006 Národní památkový ústav od Evropské unie významné ocenění Europa Nostra. Hrad Karlštejn zůstává nadále v centru pozornosti odborné památkové péče. Pokračující výzkumy a využití nových technik průzkumu pomáhají poznávat jeho historii, sledovat jeho stav a pečovat o něj.

Národní památkový ústav patří mezi nejvýznamnější paměťové instituce v České republice a zároveň je největší příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR. Současnými zákony, zejména zákonem památkovým, je mu svěřena řada odborných úkolů týkajících se státní památkové péče. Poskytuje např. odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, metodicky působí na sjednocení přístupů při záchraně a rozvíjení hodnot památkového fondu na území ČR, jehož soupis také vede. Aktivně zasahuje do procesu prohlašování jednotlivých předmětů, objektů a území kulturními památkami a zajišťuje v rámci svých možností jejich dokumentaci. Pro výkon odborné složky památkové péče disponuje sítí 14 územních odborných pracovišť se sídlem v každém kraji. Jako vědecká a výzkumná organizace se Národní památkový ústav podílí na mnoha projektech, plní výzkumné úkoly, poskytuje odborné vzdělávání v oblasti památkové péče a vyvíjí publikační činnost. Spravuje více než sto nemovitých památek v majetku státu, z nichž většina je přístupná veřejnosti.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5205cs-hrad-karlstejn-klenot-ceske-zeme-se-otvira-po-obnove>